

Goede aanwezigen!

Ik lees u twee van de talrijke reacties die Tini Visser, auteur van het boek 'Jaren van verduistering' mocht ontvangen:

'Het moet een emotionele en pijnlijke periode voor u zijn geweest, om zoveel verdriet en ontbering opnieuw te moeten aanhoren en mee-beleven. Ik ben u heel dankbaar dat u beide zijden van de oorlogsjaren belicht hebt: de ellende, maar ook de heldendaden en de saamhorigheid. En ik bewonder u, dat u dit alles in zulk een mooie stijl en leesbaar Nederlands opgetekend hebt.'

'Weinig boeken op het gebied van de Tweede Wereldoorlog en meer in het bijzonder over de bezetting van Nederland, heb ik gelezen, die zo minutieus, zo consciëntieus de werkelijkheid weer hebben gegeven als dit bijzondere boek. Het is een documentaire, en toch weer niet - het is een dagboek, en toch ook niet - het is een verhaal, zo boeiend als de meest spannende roman, zonder dat de schrijfster ook maar enige moeite heeft gedaan om ook maar iets te romantisieren. Hier, in dit boek, komt de Jodenvervolging duidelijk en in al haar afschuwelijkheid voor het voetlicht en worden de dapperen in het verzet geprezen zonder dat zij bewierookt worden.'

In 1979 - Tini Visser was zevenenveertig jaar oud - besloot het gemeentebestuur, met als belangrijk pleitbezorger de toenmalige burgemeester Otto van Diepen, dat de geschiedenis van Amstelveen in de oorlogsjaren 1940-1945 op papier moest worden gezet en zo behouden voor de toekomst. Tini Visser was werkzaam op de afdeling voorlichting en had tot die datum al enkele romans en een toneelstuk geschreven. Het leek dus vanzelfsprekend dat aan Tini Visser werd gevraagd om de geschiedenis van Amstelveen in de oorlogsjaren op te schrijven. Zij aanvaardde de uitnodiging ondanks het feit dat zij schrijfster was en geen historica. Maar al gaande het project bleek zij ook op dat terrein getalenteerd. Het eindresultaat, 'Jaren van verduistering', was een werkstuk dat helder, toegankelijk en heel leesbaar was geschreven maar ook in historisch opzicht volledig verantwoord. Wat men zich onvoldoende realiseerde en ik, als haar partner in de tien jaren van het schrijven van het boek bijna dagelijks heb meegemaakt, was dat zij emotioneel nauwelijks tegen de taak was opgewassen. Ik bedoel daarmee: Tini Visser had een zeer krachtig inlevingsvermogen en was van nature een mens dat

vanzelfsprekend begaan was met ieder aan wie lichamelijke en geestelijke ellende overkwam. De talrijke indringende gesprekken die zij voor het boek voerde, stelden dat inlevingsvermogen buitengewoon op de proef. In die zin durf ik zeggen dat ze aan 'Jaren van verduistering' intens heeft geleden.

Daarom mocht zij bij de presentatie van de eerste druk in april 1989 met recht tegen de getuigen zeggen: 'Voor velen van u is de oorlog als een ploeg door uw leven gegaan. Die ploeg heeft u voor altijd verwond en u heeft met pijn en aarzeling getuigenis afgelegd van wat u beleefde. Ook ik heb dikwijls geaarzeld: mocht ik u al die vragen wel stellen? Ik wist dat alle herinneringen weer boven zouden komen: 's nachts, de volgende dag. Ik heb veel tranen gezien, ook bij degenen die het verleden zo goed als mogelijk hadden verwerkt. En als ik dan bij u wegging, had ik het gevoel, mijn eigen oorlog te beleven'.

De talrijke ontmoetingen en indringende gesprekken met al degenen die de oorlog met zijn verschrikkingen dichtbij hadden meegemaakt en de intense arbeid aan het boek brachten haar terug bij haar elementaire, oorspronkelijke zijn en daarom besloot ze, om zich dat blijvend te herinneren, terug te gaan naar haar werkelijke voornamen, Catharina Joanna en zich voortaan te noemen: Catharina Visser. Voor mij was dat vanzelfsprekend, zoals het ook vanzelfsprekend was dat zij als die Catharina na 'Jaren van verduistering' een reeks boeken schreef over zingeving en maatschappelijke betrokkenheid. Boeken die vele herdrukken mochten beleven en tal van mensen hebben geraakt.

Deze maand is het drie jaar geleden dat zij is gestorven, drieëntachtig jaren oud.